

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наде Падејски

«Фактори вулнерабилности и резилијентности за трауматски поремећај
код жртава партнерског злостављања»

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовао комисију 25. 6. 2012., Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду
2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Зденка Нововић, ванредни професор за ужу научну област Психологија, 28. 5. 2009., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, председник комисије др Александра Недић, ванредни професор за ужу научну област Психијатрија, 1. 9. 2009., Медицински факултет, Универзитет у Новом Саду др Миклош Биро, редовни професор за ужу научну област Психологија, 23.09.1992., Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, ментор
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Нада (Петар) Падејски
2. Датум рођења, општина, држава: 12. 01. 1979., Нови Сад, Република Србија
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Дипломске академске студије психологије, Дипломирани психолог – мастер
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија 2008., Докторске студије психологије
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -
5. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Фактори вулнерабилности и резилијентности за трауматски поремећај код жртава партнерског злостављања
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ
Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.
Докторска дисертација је написана на 253 стране, садржи 9 поглавља, 38 табела, 250 референци и 10 прилога. Након резимеа на српском и енглеском језику, као и општег увода, дисертацију чине следећа поглавља: Теоријска разматрања (10-86 стр.) обухватају три веће целине у којима су представљена досадашња теоријска сазнања о проблему истраживања и резултати претходних студија о посттрауматским психопатолошким последицама код жртава партнерског злостављања. У оквиру прве целине дат је приказ

историјског развоја испитивања феномена партнерског злостављања, приказане су дефиниције породичног, односно партнерског злостављања и његових облика и истакнуте су специфичности популације жртава у склоништима за жртве партнерског насиља. У другој целини приказани су резултати претходних истраживања о психопатолошким последицама партнерског злостављања којим се кандидаткиња бави у овом раду - посттрауматски стресни поремећај, депресивност и анксиозност. Такође, приказан је процес увођења посттрауматског стресног поремећаја као самосталног дијагностичког ентитета у DSM и ICD класификацију менталних поремећаја, као и концептуалне и дијагностичке дилеме које прате овај поремећај до данас. Такође, представљени су DSM-IV дијагностички критеријуми за посттрауматски стресни поремећај и истакнуте кључне разлике између ICD-10 и DSM-IV критеријума, као и епидемиолошки подаци за посттрауматски стресни поремећај. У трећем делу теоријских разматрања након дефинисања концепата вулнерабилности и резилјентности представљени су претрауматски, перитрауматски и посттрауматски фактори чији се утицај на развој трауматског поремећаја након искуства партнерског злостављања код жена испитивао у овом раду. У овој целини дефинисани су претпостављени фактори вулнерабилности и резилјентности, приказана савремена становишта и резултати претходних истраживања о њиховом међусобном утицају и утицају на развој трауматског поремећаја.

Истраживање (87-161 стр.) се састоји из четири целине. У првој и другој целини формулисани су проблем и циљеви истраживања. У делу о методу представљени су: подаци о узорку истраживања; релевантни подаци о примењеним инструментима; подаци о начину операционалног дефинисања варијабли и о статусу варијабли у различитим статистичким анализама; поступак спровођења истраживања, као и програм психолошког третмана спроведеног у оквиру истраживања; а у делу о методама анализе података описане су статистичке технике примењене за обраду података. У четвртој целини приказани су резултати истраживања који су груписани у складу са постављеним циљевима истраживања на резултате испитивања повезаности између претрауматских, перитрауматских, посттрауматских чинилаца и посттрауматских последица, резултате испитивања доприноса наведених чинилаца предикцији посттрауматских психо-патолошких последица, резултате испитивања разлика у подгрупама испитаница са и без посттрауматског стресног поремећаја и резултате мерења ефеката спроведеног психолошког третмана.

Дискусија (162-192 стр.) обухвата интерпретацију добијених налаза и њихову интеграцију са резултатима претходних истраживања. У овом поглављу су резултати сагледани у светлу постојећих научних сазнања о релацијама између фактора вулнерабилности и резилјентности и психопатолошких последица након партнерског злостављања, разматране су предности и ограничења спроведеног истраживања, дате смернице за будућа истраживања и истакнуте практичне импликације истраживања.

Закључак (193-194 стр.) обухвата осврт на главне резултате истраживања и њихове импликације.

Следе **Литература** (195-217 стр.) и **Прилози** (218-253 стр.).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У делу дисертације који се бави теоријским разматрањима кандидаткиња је показала добро и обухватно познавање савремене литературе из домена клиничке психологије која се бави проблемима посттрауматске адаптације и факторима који утичу на тај процес. Компетентност кандидаткиње у познавању теоријских и истраживачких проблема у области испитивања индивидуалних разлика у психолошким одговорима на трауматски стрес након партнерског злостављања и чинилаца који утичу на развој психопатолошких последица огледа се у одабиру релевантних тема током целог теоријског дела чиме је формиран адекватан увод у проблем истраживања. Кандидаткиња је манифестовала способност да квалитетно integriше различита научна сазнања из домена психопатологије релевантна за проблем истраживања, као и да истакне значај примене научних сазнања из ове области у подручју третмана високо вулнерабилне популације жена, жртава партнерског злостављања.

Проблем и циљеви истраживања, представљени у истраживачком делу су јасно и прецизно формулисани и изведени из приказаних теоријских разматрања и резултата претходних истраживања. При одговарању на два главна дефинисана циља истраживања примењени нацрти су адекватно одабрани, уз поштовање свих методолошких начела. Инструменти су детаљно приказани, а варијабле прецизно операционално дефинисане. Поступак спровођења целокупног истраживања, односно примењеног психолошког третмана је приказан прегледно. При обради података коришћене су статистичке методе које су најпримереније за одговарање на формулисани проблем истраживања. Приказ резултата је у складу са актуелно важећим научним стандардима.

Дискусија резултата истраживања манифестује способност кандидаткиње да изврши систематичну психолошку интерпретацију резултата и добијене налазе повеже са резултатима досадашњих истраживања, уз коментаре и осврт на добијене резултате у ширем теоријском контексту. У овом поглављу је приказан и аналитичан и дедуктиван приступ резултатима истраживања и компетентност у препознавању могућности практичне примене добијених налаза. Кандидаткиња отворено прилази ограничењима спроведеног истраживања које, уз предлоге за будућа истраживања, аргументовано наводи.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Падејски, Н. (2010). Утицај димензија личности и стилова превладавања стреса на психолошко благостање. *Примењена психологија*, 3, 269-282.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати спроведеног истраживања су показали да факторе вулнерабилности за развој симптома посттрауматског стресног поремећаја након искуства партнерског злостављања представљају висок неуротицизам, висока тенденција ка руминацијама и ка супресији нежељених когнитивних садржаја. Фактори вулнерабилности за развој депресивног стања након партнерског злостављања су висок неуротицизам и висока, релативно стабилна склоност ка руминирању. Фактори вулнерабилности за развој анксиозног стања након трауматског искуства партнерског злостављања су висок неуротицизам, ниска екстраверзија и висока тенденција ка супресији нежељених мисли. Такође, резултати показују да се подгрупе испитаница са и без дијагностикованог посттрауматског стресног поремећаја значајно разликују у односу на димензију неуротицизам и у односу на генералну тенденцију ка супресији нежељених негативних мисли. Утврђен је ефекат психолошког третмана спроведеног у Сигурној женској кући на симптоматском нивоу у виду редуковања симптома посттрауматског стресног поремећаја, депресивности и анксиозности. Резултати истраживања истичу значај базичних димензија личности и когнитивних стратегија превладавања стреса у процесу адаптације на трауматски стрес. Поред тога, утврђени резултати о ефектима психолошког третмана спроведеног са жртвама партнерског злостављања током њиховог боравка у установи социјалне заштите имају веома значајне практичне импликације.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Резултати су приказани систематично и прегледно и у складу са савременим стандардима њиховог представљања. Примењене статистичке анализе одговарају формулисаним истраживачким задацима и врстама података које обрађују. Резултати су тумачени аналитично и научно и логички утемељено. Кандидаткиња је при интерпретацији резултата манифестовала научну зрелост и отвореност, као и одмерен критички приступ тумачењу утврђених резултата с обзиром на експлоративну природу спроведеног истраживања и мали број истраживања који се бави посттрауматским психопатолошким последицама код жена, жртва партнерског злостављања, као и ефектима психолошког третмана ове популације у нашој средини. Висок ниво теоријског знања које је кандидаткиња манифестовала у теоријском делу омогућује да су добијени резултати на одговарајући начин интегрисани са налазима релевантних претходно спроведених истраживања у овом подручју. Начин приказивања и тумачења резултата ове дисертације задовољава све критеријуме научног истраживања.

<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:</p> <p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Дисертација је написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.</p> <p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Дисертација садржи све битне елементе.</p> <p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Дисертација је оригиналан допринос науци по томе што представља емпиријски приступ испитивању чинилаца вулнерабилности, односно резилијентности за развој посттрауматских психопатолошких последица код високо вулнерабилне популације жена које су изложене злостављању у партнерском односу. Такође, у оквиру овог рада је извршено прво емпиријско испитивање ефеката психолошког третмана примењеног у склоништу за жртве насиља у нашој земљи. Резултати спроведеног истраживања имају важне теоријске и практичне импликације. Теоријске импликације се односе на откривање улоге различитих психолошких чинилаца, специфичних димензија личности и когнитивних стратегија превладавања, у процесу психолошке адаптације на трауматски стрес. Практичне импликације се огледају у смерницама за унапређење психолошких интервенција у раду са жртава партнерског злостављања.</p> <p>4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Основни проблеми са којима се суочавају истраживања овог типа односе се на величину узорка и немогућност формирања контролне групе. Велики број истраживања у клиничкој психологији се због феномена којим се бави и бројних етичких и практичних ограничења суочава са проблемима при формирању узорка. Ово истраживање је спроведено у складу са свим релевантним методолошким начелима, а коришћене су статистичке анализе које су најадекватније за примену на малим узорцима, те се наведено не може посматрати као недостатак који на било који начин доводи у питање добијене резултате.</p>
<p>X ПРЕДЛОГ:</p> <p>На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана.</p>

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Зденка Нововић, ванредни професор за ужу научну област Психологија, председник комисије

др Александра Недић, ванредни професор за ужу научну област Психијатрија

др Миклош Биро, редовни професор за ужу научну област Психологија, ментор